

**UCHWAŁA XII/63/15
RADY GMINY DOBRZYNIOWO DUŻE**

z dnia 25 września 2015 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyniewo Duże na lata 2015 - 2017.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.), w związku z art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 135, poz. 154, poz. 866) uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyniewo Duże na lata 2015-2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyniewo Duże powierza się Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami z terenu Gminy działającymi na rzecz wspierania rodziny.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobrzyniewo Duże.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Mirosław Kłosek

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DOBRZYNIOWO DUŻE

na lata 2015-2017

Rozdział 1. Wprowadzenie

Rodzina jest głównym środowiskiem funkcjonowania swoich członków a przede wszystkim rozwoju dziecka. Choć zmieniają się model i warunki życia współczesnej rodziny, to jest ona nadal niezastąpiona i stanowi naturalne środowisko wychowawcze, w którym nowe pokolenia uczą się żyć i postępować w określony sposób. Wszechobecny postęp w różnych dziedzinach wielokrotnie przyczynia się do faktu, iż nie wszystkie jednostki radzą sobie dobrze w szybko zmieniającej się rzeczywistości. W związku z tym w sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie sama poradzić sobie z problemami codziennego życia zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m. in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia rodziny. Mając to na uwadze powołano Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gdzie m. in. postawiono wymóg opracowania i realizacji 3 – letnich programów wsparcia rodziny.

Podmiotem realizującym te zadania na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Działa on zgodnie z regulacjami prawnymi, zawartymi przede wszystkim w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. W związku z realizacją zadań wynikających ze Statutu i rozeznaczonych potrzeb mieszkańców gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej systematycznie dostosowuje strukturę organizacyjną placówki i rozszerza ofertę dla osób potrzebujących pomocy.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zasadnicze cele pomocy społecznej to:

- 1) doprowadzenie osoby i rodziny otrzymującej pomoc społeczną do życiowego usamodzielniania;
- 2) integrowanie ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie;
- 3) zapewnienie potrzebującym wsparcia w przezwyciężaniu trudnej sytuacji, której nie są w stanie samodzielnie pokonać, i umożliwić im życie w godnych warunkach;
- 4) stworzenie zabezpieczeń finansowych dla osób pozbawionych dochodów lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym lub niepełnosprawnych;
- 5) udzielanie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznych, w tym przemocą w rodzinie.

Pomoc społeczna działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji osoby lub rodziny bądź też jakość życia obniżyła się poniżej społecznie akceptowanego minimum. Jej celem jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Pomoc społeczna ma także na celu umożliwienie osobom i rodzinom bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Celem pomocy społecznej jest również zapobieganie powstawaniu marginalizacji osób i rodzin. Chodzi o profilaktykę, która należy do najtrudniejszych zadań pomocy społecznej, bowiem wymaga większego profesjonalizmu pracowników socjalnych, współdziałania instytucji pomocy społecznej z innymi podmiotami np. szkołą, policją oraz poszukiwania odpowiedzi na pytanie, kiedy osoba lub rodzina zrobiła pierwszy krok, który doprowadził ją do trudnej sytuacji.

Okoliczności, w których udziela się pomocy decydują o rodzaju pomocy (np. zasiłek okresowy, schronienie), formie (pieniężnej lub rzeczowej) i rozmiarze świadczenia (np. wysokość zasiłku celowego).

Przyznanie świadczenia ma za zadanie umacnianie rodziny, tj. m. in. poprawę jej sytuacji, co może skutkować polepszeniem wzajemnych relacji między najbliższymi.

Dynamiczne przemiany zachodzące w kraju znajdują również odzwierciedlenie na terenie naszej gminy. Oprócz pozytywnych skutków, powodują nasilenie się wielu negatywnych zjawisk takich, jak: bezrobocie, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, eurosieroctwo, brak poczucia bezpieczeństwa, bezradność opiekuńczo -wychowawcza, patologie, przemoc. Zjawiska te nierzadko prowadzą do rozpadu rodziny, czy też pogłębiają bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo -wychowawczych. Pozostawienie rodziny bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej powoduje jej postępującą degradację i skutkuje różnorodnymi konsekwencjami, które najbardziej dotyczą dzieci. Opieka nad dzieckiem i rodziną jest częścią gminnego systemu pomocy społecznej. Aby system wspierania rodziny i dziecka oraz przeciwdziałania przemocy przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi ustawowo kierunkami należy wypracować systemowe rozwiązania dotyczące poprawy sytuacji opiekuńczo- wychowawczej dzieci i młodzieży, a także całych rodzin. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych polega na planowych działaniach mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania tych funkcji. Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

Rozdział 2.

Diagnoza sytuacji rodzin na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym. Dla potrzeb programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informacje dotyczące liczby mieszkańców, liczby dzieci i młodzieży, ilości dzieci z terenu gminy Dobrzyniewo Duże umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz Funduszu Alimentacyjnego

Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
liczba mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże	8618	8698	8750
liczba dzieci	1640	1745	1865
liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS	294	309	280
liczba osób w tych rodzinach	933	1002	893
liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych	1054	985	990
liczba osób uprawnionych do alimentów	41	42	39
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	2	2	2
liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo -wychowawczych	0	4	4
liczba rodzin pod opieką asystenta rodziny	0	0	11

* Dane: UG; GOPS; GUS;

Przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych pokazuje poniższa tabela

PRZYCZYNY korzystania z pomocy	2012	2013	2014
	Liczba rodzin		
ubóstwo	107	108	96
bezrobocie	123	132	110
długotrwała choroba	47	46	48
niepełnosprawność	54	58	48
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych/ rodziny niepełne i wielodzietne	37	32	33
potrzeba ochrony macierzyństwa / wielodzietność	21	23	27

przemoc	2	1	3
alkoholizm	2	2	2

Niepełnosprawność, ubóstwo bezrobocie i długotrwała choroba, to przyczyny trudnej sytuacji dotykające znaczną grupę klientów pomocy społecznej, które jednocześnie generuje wiele innych niebezpiecznych dysfunkcji społecznych. Na porównywalnym do lat poprzednich poziomie pozostaje odsetek rodzin, w których przyczyną kryzysu jest problem uzależnienia od alkoholu, gdzie ze szczególną uwagą traktowane są rodziny z problemem alkoholowym, w których pozostają dzieci. Niezaradność opiekuńczo - wychowawcza rodzin, o ile dotyczy niewielkiego odsetka rodzin, to traktowana jest przez służby społeczne priorytetowo, gdyż dotyczy najsłabszej grupy jaką są dzieci

Analiza SWOT Lokalnego Systemu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem

MOCNE STRONY:

- 1) dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe;
- 2) rozwijający się system pieczy zastępczej;
- 3) realizacja licznych programów osłonowych i profilaktycznych;
- 4) kompetentna ale także stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej;
- 5) zabezpieczenie w budżecie gminy niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny;
- 6) otwartość Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na współpracę ze środowiskiem lokalnym;
- 7) ogólnie dostępna oferta pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

SŁABE STRONY:

- 1) mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- 2) brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego;
- 3) zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych;
- 4) niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją;

SZANSE:

- 1) pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej;
- 2) doskonalenie pracy asystenta rodziny;
- 3) wykorzystanie środków projektu systemowego dla OPSów z Europejskiego Funduszu Społecznego na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych;
- 4) możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych na projekty, tzw. kapitał ludzki;
- 5) tworzenie nowych form pracy z rodziną, w tym usług psychologa i prawnika.

ZAGROŻENIA:

- 1) brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin;
- 2) ubożenie społeczeństwa i osłabienie się funkcji opiekuńczej rodziny;
- 3) brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia;
- 4) niestabilny system prawny w zakresie wspierania rodziny i pomocy społecznej;
- 5) brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne.

Rozdział 3. Zasoby gminy

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane poniżej :

- 1) Urząd Gminy Dobrzyniewo Duże – przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci niepełnosprawnych, organizowanie półkolonii;
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym – praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno – zawodowa osób bezrobotnych;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, narkotyków, współpraca ze stowarzyszeniami i placówkami wspierającymi rodzinę dotkniętą uzależnieniem;
- 4) Gminny Zespół Interdyscyplinarny – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- 5) placówki służby zdrowi z terenu gminy – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;
- 6) placówki oświatowo - wychowawcze z terenu gminy – działalność edukacyjno - wychowawcza, wsparcie psychologiczno - pedagogiczne dla dzieci i rodziców;
- 7) parafie z terenu gminy – działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku, dystrybucja żywności - program PEAD.

Wymienione wyżej instytucje szereg swoich działań kieruje w stronę udzielania różnych form pomocy dziecku i rodzinie.

Rozdział 4. Założenia programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyniewo Duże na lata 2015-2019 jest zgodny z:

- 1) ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 2) ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- 3) ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 4) ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Program nawiązuje do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dobrzyniewo Duże lata 2012 - 2022, Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie i ochrony ofiar na lata 2012-2020.

Rozdział 5 Cele programu

Cel główny: wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo -wychowawczej i zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.		
Działania	Wskaźniki	Realizator / finansowanie
zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą	GOPS, Urząd Gminy, środki własne ; dotacje, środki zewnętrzne;
objęcie dożywianiem wszystkich dzieci wymagających takiej pomocy	-liczba dzieci korzystających z posiłków	GOPS, Urząd Gminy, środki

	- liczba rodzin korzystających z pomocy	własne i dotacje ;
monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	GOPS, Szkoły, Ośrodki Zdrowia
zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy	liczba osób (dorośli i dzieci)	GOPS, ZI, GKRPA, Szkoły, Policja;
zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka;	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	Urząd Gminy, środki własne
<p style="text-align: center;">własne</p> <p style="text-align: center;">2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.</p>		
zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin - liczba rodzin, którym przydzielono asystenta,	UG, GOPS
organizacja szkoleń przygotowujących osoby działające na rzecz dziecka i rodziny przygotowujących do kompleksowego i interdyscyplinarnego ich wspierania w środowisku lokalnym	-liczba szkoleń i warsztatów - liczba uczestników	GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe
pomoc w podnoszeniu kwalifikacji przez asystentów rodzinnych	- liczba szkoleń	PCPR, GOPS

zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	- ilość osób korzystających z pomocy	PCPR, GOPS, inne instytucje, GKRPA
podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji, poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej	- liczba i rodzaj działań - liczba rodzin objętych działaniami; - rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania	GOPS, Szkoły, organizacje pozarządowe;
monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych	- liczba rodzin objętych monitorowaniem	GKRPA, GOPS;
monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba, poprzez: - wypracowanie procedur służących wyłonieniu środowisk wymagających szczególnego nadzoru, - wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny, - wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną wieloprotblemową, - podsumowanie i analizę efektów pracy z rodziną	-liczba rodzin objętych monitorowaniem	GOPS, UG, , przedszkola i szkoły, organizacje pozarządowe
3.Podejmowanie działań i koordynacja działań na rzecz wypracowania prawidłowego modelu rodziny		
udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmacnianie rodziny; organizowanie konferencji dot.	- liczba kampanii - liczba konferencji - ilość uczestników	UG, Szkoły, GCK, szkoły, GOPS, środki własne, środki zewnętrzne

problematyki rodzinnej		
wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy	- liczba osób objętych wsparciem	GOPS, UG, szkoły; środki własne; środki zewnętrzne
udział w projektach współfinansowanych ze środków UE oraz projektach realizowanych w ramach partnerstw, mających na celu ochronę życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego wsparcia	- ilość rodzin - ilość projektów	GOPS, UG, szkoły; środki własne, środki zewnętrzne;
organizacja festynów; prelekcji, porad i warsztatów dla rodziców	- ilość festynów - ilość udzielonych porad	UG, GOPS, PCPR Białystok, szkoły, GCK, PUP Białystok; środki własne, środki zewnętrzne;

Rozdział 6. Odbiorcy programu

- 1) rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych;
- 2) przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Rozdział 7. Oczekiwane rezultaty

Zwiększenie skuteczności pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych .

Rozdział 8. Realizatorzy programu

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym przy współpracy z :

- 1) Urzędem Gminy w Dobrzyniewie Dużym;
- 2) Gminnym Centrum Kultury;
- 3) świetlicami wiejskimi z terenu gminy;
- 4) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych(Punkt Konsultacyjny)
- 5) Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 6) Placówkami oświatowymi;
- 7) Zakładami Opieki Zdrowotnej;
- 8) Policją;
- 9) Organizacjami pozarządowymi;
- 10) Parafiami;
- 11) Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku;
- 12) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
- 13) innymi podmiotami zaangażowanymi w działania na rzecz rodziny.

Rozdział 9.

Źródła finansowania

Źródła finansowania programu :

- 1) środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej;
- 2) środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 3) dotacje z budżetu państwa;
- 4) środki pozabudżetowe.

Rozdział 10.

Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem realizacji celów programu. Zebrane informacje będą wykorzystane do planowania działań profilaktycznych, które będą wpisywane w formie zadań do wykonania przez poszczególne instytucje i organizacje realizujące program .

Przewodniczący Rady Gminy

Mirosław Kłosek